

TELEGRAFUL ROMÂN.

apare Marțea, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe pătariul I Ianuarie-Februarie-Martie al anului 1895, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se pōtă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Decembrie 1894, să-și înnoească abonamentul, pentru că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fōii.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

An vechiu — an nou.

Dacă ne încercăm a face bilanțul politic privitor la starea noastră, al anului, ce cu ziua de azi își ia adio dela noi, trebuie să marcăm timbrul general al lui: luptă continuă a poporului nostru cu puterea ce vrea să ne cutropescă în privința națională și bisericescă-scolară, o luptă în decursul căreia persecuțiile au ajuns așa de departe, cum nici când până în acest an.

În anul prim din acest an al fōiei noastre am dis în articolul de frunte între altele următoarele:

„Trecutul este plin de amenințări a națiunii noastre din această patrie, a românului ca popor. Ori cât se negă acesta, ori cum se nisuesc magiarii a da lucrului o altă înfățișare, acesta este purul adevăr, apoi fie acesta pe căi și prin încercări forțate, fie pe cale pacinică, ademenitoare. Tactica și modul de procedere pōte să se schimbe, tendința însă aceeași a rămas până în prezent.

Tendința acesta s'a observat în întreg decursul acestui an și s'a manifestat în formă de forță, actele forței ținându-se lanț dela începutul anului, și până la sfârșit începând dela sistarea a două a „Tribunei” și „Fōiei poporului” verigele mai mari ale acestui lanț sunt: Procesul memorandumului, ordinul guvernului pentru disolvarea comitetului național, arestarea membrilor comitetului, tragerea în cercetare a tinerimii universitare, darea în judecată a domnișoarelor române din Sibiu și în fine procesul „Dreptății” și ordinul pentru oprirea activității partidului nostru național, apoi printre toate aceste mai multe procese politice pentru aderențe, purtarea brutală a gendarmeriei, la discrețiunea căreia am fost puși și a.

Și afară de acest tablou înfiorător, din care am marcat numai punctele cele mai negre, pe terenul bisericesc încă am fost loviți în cele mai vitale interese, prin votarea forțată a proiectelor politico-bisericesci în dietă și în casa magnaților, după ce în acesta din urmă proiectele au fost odată respinse.

Aceste proiecte de legi, forțarea lor pe toate căile și cu toate mijlocele,

apoi politica fatală a guvernului în alte direcțiuni, au produs o nemulțămire generală în țară, nu numai la români și la celelalte naționalități, ci chiar și la magiari, cari, în ori ce cas puțini la număr, nu sunt încă molipsiți de șovinism, de grandomania ridiculă și de interese egoistice, proprii acelora, cari au pânea și cuțitul pe mână.

Urmarea nemulțămirelor a fost sbraterca guvernului în vară, căderea și reactivarea lui, ca în urmă, spre finea anului să cadă definitiv sub povara politice sale nesocotite. Anul vechiu lasă moștenire anului nou o crisă de guvern grozavă, cum la noi n'a mai fost și, drept urmări ale politice șoviniste greșite, luptele religioase și de naționalitate, miseria agrară, eventuala schimbare de sistem în guvernare, congresul naționalităților ș. a. să ridică ca nisce spectri, fioroși în ochii șovinismului, cari amenință cu surpare trufa ovreio-magiară.

Acosta a fost în liniamente generale starea internă în Ungaria în anul 1894. Și în noianul acesta de nemulțămiri și de lucruri perverse, e întrebarea cum a fost purtarea noastră și cum s'a desvoltat și stă adi cestiunea română?

Responsul la aceste întrebări este de sigur mulțamitor. Loviți cruț pe terenul național-bisericesc, persecutați ca nici când mai înainte în era constituțională, poporul român și conducătorii lui s'au purtat brav și cu suflul înălțat în momentele celor mai crunte lovituri și de grea încercare.

Pășirea energică a prelaților nostri întru combaterea proiectelor de legi politico-bisericesci; ținuta demnă și impunătoare a comitetului nostru național și a celorlalți improcesuați politici, atât în fața juriilor, cât și la călcarea călei grele de robie spre temnițele din Seghedin, Vaș și Cluș; purtarea demnă a miilor de popor, adunat în Cluș, pe Câmpul judecătii, la procesul memorandumului, precum și în fața brutalei purtări a forței brațiale; purtarea mândră a tinerimei, fala noastră în prezent și speranța în viitor; interesul ce-l pōrtă poporul din toate ughiurile față de mersul cauzei sale drepte și sante, interes, manifestat și la ultima adunare națională a alegătorilor români, ținută în Sibiu — toate acestea ne umplu inima de bucurie și de speranțe legitime în spre bine și dacă noi aci siliți suntem a le însemna în fuga condeiului, ca simpli cronicari, în viitor istoria își va compune din ele o frumoasă pagină a luptelor noastre naționale, sēvērșite în anul, ce se termină azi, o frumoasă pagină, pe care alătura cu persecuțiile și suferințele, ce le îndurăm, va sta scris cu litere nesterse abnegațiunea, curajul în luptă și pornirea de jertfire pentru binele și înălțarea poporului român.

În urma acestei atitudini bărbătesci a noastre și a pașilor nesocotiți a guvernului, cestiunea română în desvoltarea ei a luat proporțiuni mari în decursul anului, a devenit tot mai ponderosă, nu înțelegem numai în afară, unde ea s'a făcut tot mai cunoscută, ci și în lăuntru. Ea s'a impus și la guvernării nostri, cari mai

înainte îi negau existența. Dovadă despre acesta sunt mai multe broșuri magiare, cari își fac obiect de studiu acesta cestiune, dovadă, că ea a fost discutată în acest an și în dieta Ungariei, apoi în forul cel mai înalt politic legislativ al monarhiei noastre în delegațiuni. Ponderositatea ei se vede chiar și în crisa actuală, cutōte că din partea magiarii acosta se retace.

Incheind prin acesta zugrăvirea scurtă a evenimentelor anului, ce trece, ne întrebăm, ce ne va aduce cel viitor, 1895? Scie Atotputernicul Dșeu! dar fie bine, fie rău și mai cu samă dacă va fi rău, noi se fim omeni la locul nostru, vênjoși ca brații și tari și statornici ca stâncile Carpaților nostri, întru apărarea vetrei străbune de cutropirea străinismului.

Dacă așa vom fi, avem drept să sperăm și cine speră, vieză și triumfă. În speranța triumfului cât mai apropiat dorim iubitul nostru popor român: *An nou fericit!*

Revista politică.

Referitoriu la situațiune „Pester Lloyd” scrie următoarele: Conte Kluen Héderváry dându și toate silințele de a asigura viitorului ministeriu toate posibilele șanse ale politice de partid, a fost dus în rētăcire. Se dice că fusiunea cu partida națională ar fi un punct de căpetenie al programului. Partida liberală însă prin fusiune ar mărturisi, că nu-și pōte împline misiunea fără de acest concurs, și acesta ar fi egal cu declarațiunea de faliment a partidei liberale.

Ideia unei fusiuni se va realiza la timpul său, anunțarea ei n'are însă nici o valōre, până când nu există condițiunile neapărat de lipsă pentru unirea partidelor.

De-altmintrelea crisa nu e crisa de partid, ci e crisa guvernului și ea se va rezolva, însă de sigur nu prin Kluen Héderváry

Numitul diar crede, că dacă încă nu s'a întâmplat, atunci deja în procesimele ore banul va renunța la misiunea sa, care nici nu i-s'a dat în mod formal.

Noi cinștim convingerea lui Kluen Héderváry, incheie fōia, și faptul, că el se ține orbiș de ea. Inșe toți vor trebui să simță cu durere, că aceste opt zile din urmă par a fi cu totul pierdute pentru rezolvarea crisei.

După informațiunile lui „Magyarország”, Kluen Héderváry a raportat monarhului, că nu e în stare a constitui cabinetul. Monarhul în urma acesta a chemat în audiență pe Széll Kálmán, voină a-i incredința lui constituirea cabinetului. Széll însă a declarat monarhului, că nu pōte da răspuns, până nu se va consulta mai întâiu cu amicii săi de principiu. În cas când Széll ar lua presiul cabinetului, Banffy e aplicat a primi portofoliul de interne.

* * *

În „Magyar Hirlap” dela 9 Ianuarie n. 1895 cetim sub titlul „Întrebările regelui” următoarele: Acum după ce Maj. Sa regele a terminat cu audiențele, ce a dat politicianilor, pe

cari i-a pōtit la sine pentru a auzi sfatul lor, ținem de important a suma părerile date. Acosta o facem pe basa informațiunilor primite dela cercuri politice bine informate.

Maj. Sa n'a cerut răspuns la trei, ci la șapte întrebări, ce a pus politicianilor primiți în audiență. Dam mai la vale întrebările puse și răspunsurile date.

1. Aplicarea reformelor politice-bisericesci nu va da ore de ulterioare pedeci parlamentare și la esecutarea lor nu se vor pută ore ivi pedeci?

La acesta maioritatea celor ascultați ar fi răspuns, că esecutarea acestor legi pretinde o acțiune parlamentară și mai mare, întru cât legile referitoare la esecutare chiar și dacă s'ar primi în camera deputaților, fōrte ușor pot fi trântite din partea magnaților și în acest cas apoi, reformele bisericesci-politice nu pot fi inactivate.

2. Dacă legile de esecutare se vor primi, ce efect vor avé asupra opiniunii publice, nu vor provoca ele o reacțiune neînvingibilă deosebit la poporațiunea catolică a țerei?

Răspunsurile maiorității au fost favoritoare.

3. Crisa ministerială se pōte ore deslega în sinul partidului liberal pe baza sistemului actual?

Maioritatea n'a răspuns mulțamitor la această întrebare.

4. Partidul liberal pune ore pedeci principale înființării fusiunii, și pe acesta basă pōte-se ore forma guvern tare și durabil?

Maioritatea liberalilor află de lipsă fusiunea în interesul asigurării bazei din 1867.

5. Pe basa legii administrative cu doi paragrafi, făcută sub Szapáry, pōte-se în est an abandona alegerea funcționarilor municipali și esecutarea denumirii lor?

Cei mai mulți au răspuns, că denumirea numai pe baza acelei legi este absolut cu neputință, fiindcă nici articolul de lege 21 din 1886, care garantază dreptul de alegere, nu este abrogat.

6. Ce formațiune a referințelor parlamentare este necesară ore pentru împedecarea lățirii opozițiunii contra pactului dualistic din 1867?

Toți au răspuns, că mijocul cel mai bun este consolidarea tuturor partidelor cari stau pe baza pactului dela 1867, ér Apponyi ține că unicul remediu eficace ar fi numai validitatea practică a programului partidului său.

7. Ce efect pōte avé asupra străformării opiniunii publice magiare venirea a casă a lui Kossuth Ferencz și rolul politic, ce jōcă el?

Toți au răspuns că în venirea și figurarea lui Kossuth Ferencz ei nu vęd vr'un pericol deosebit pentru basa dela 1867.

Aceste întrebări regele le-a cetit de pe o hârtie, când le-a adresat sfetnicilor săi. Răspunsurile date însă Maj. Sa nu le-a însămnat.

Pentru esactitatea espunerilor acestora rămâne însă totă responsabilitatea asupra numitei fōi.

* * *

„Magyarország”, rău supērâtă de scrisōrea domnișoarelor române din Brașov, scrie în numărul său de Luni ur-

mătorele: „In foile române din provincie, susținute în număr frumos de liga valahă, a apărut un apel interesant. Apelul este dat de domnișorele române din Brașov, cari provocă printr-unul pe surorile din Ungaria și Ardél, ca să contribuie spre scopul arangerii unei tombole în București, în folosul și ajutorarea martirilor valahi, cari sufer în temnițele statului magiar“. Reproducând apoi numitul apel în resumat, numita fôie continuă: „N'avem cauză să ținem prea de tot tragică această mișcare politică a domnișorelor române; dar știind că ele se mărturisesc drept descendente ale românilor, nu putem să nu le atragem atențiunea asupra proverbului latin care astfel sumă: Sutor ne ultra crepidam. Crepida în cazul lor este lingura cea mare, pe carea e cu atât mai puțin consult a o părăsi, cu cât asemenea politizare foarte ușor le poate aduce în colisiune cu procuratura. Țăr' această instituție își are defectul, că nici chiar față de frumoșele dame române nu e urbană“.

„Kronstädter Zeitung“ din 8 Ianuarie scrie un articol foarte remarcabil în care se ocupă cu ținuta pe care sașii vor trebui să observe față de viitorul cabinet. Despre rămânerea și mai departe a deputaților sași într-un eventual cabinet Bánffy nici vorbă nu poate fi; dacă însă viitorul ministru-președinte va fi Khuen Hederváry, și acesta va promite, că va respecta fără incunjur programul național săsesc, atunci probabil că deputații sași îi vor da sprijinul necesar. Condițiunea această însă abia o va putea implini noul guvern, pentru că în cazul acesta „ar trebui, dacă e vorba de o alipire sinceră și conve-nabilă cu onorul nostru, ca sistemul de pân' acum să fie cassat și înlocuit prin un altul nou. Ar trebui să avem garanțe anumite, că politica de magiarizare de pân' acum nu se va mai practica, ăr față de nemagiari se va exercita dreptatea cerută cu atâta insistență din partea lor. După ce însă am fost atât de des păcăliți din partea bărbaților de stat și noi sub pretextul onorului n'am voit să-i întorcem spatele, ar trebui ca și în cazul, când sistemul se va schimba în adevăr, sau numai la aparință, deputații noștri să declare, că dinșii la cea dintâi vătămă a drepturilor noastre naționale vor eși din partid. După-ce constată în fine, că în direcțiunea această nu s'a făcut nimic din partea actualilor deputați, termină prin nimerita apretiare: „politica de oportunitate a celui din urmă period a produs asupra spiritelor o astfel de incurcală, încât o reinviere și o nouă accentuare a punctelor de vedere naționale, așa după-cum dinsele sunt depuse în programul popular nu mai poate suferi nici o amânare. Aceasta însă ar trebui să se facă înaintea adunărilor populare ținute în singuraticile cercuri „pentru că unde ard mai multe grămezi, acolo e și o căldură mai intensă““.

Alegerile pentru scupina sârbescă sunt în pragul ușei, și a bună seamă vor produce mari lupte, fiindcă — după cum se poate prevedea din stimulațiunea generală — aproape totalitatea poporului sârb se va pune în luptă contra dinastiei Obrenovici, și nu este de tot imposibil, ca lupta să se termine cu căderea casei Obrenovici. Sârbii nu mai vreau să sufere, ca Milan să dicteze în toate afacerile, acel Milan care și până acum a sedus destul pe tânărul rege să comită de-a valma violările de drepturi constituționale. În Sârbia nu mai există acum nici un partid, nici un politician mai de valoare, pe care tânărul rege — la îndemnul tatălui său — să nu-l fi tras pe sfâră. Și urmarea acesteia e, că radicalii și liberalii, cari abia cu un an mai înainte erau în dușmănie de morțe, acum se aliază contra dinastiei.

Dacă luăm în considerare, că al treilea partid, progresist, este cu mult mai slab decât se potă fi luat în serioasă combinațiune, și că conducătorii și al acestui partid, în urma legăturilor sale de rudenie e aproape în fiecare și în coatingere cu Carageorge viceștii, — se potă afirma fără hesitare, că ași întregă Sârbia e contra dinastiei Obrenovici.

Acest fapt e cu atât mai periculos pentru casa Obrenovici, cu cât toate eforturile de a-și asigura sprijin afară de hotarele Sârbiei, au rămas zadarnice. Țarul a revocat pe consulul său Alexandru Persiani Ivanovici, și nici nu vrea să stee de vorbă cu guvernul sârb câtă vreme Milan nu-și ia catrafusele din Sârbia. Răposatul Alexandru III donase lui Milan 2 milioane ruble sub singura condițiune, ca să nu mai pună piciorul în Sârbia, și totuși s'a reîntors în butul cuvântului de onoare dat țarului. Tot exregele e cauza, că convențiunea secretă, carea — ori-cât s'a dementat — totuși există între Sârbia și Austro-Ungaria, și prin carea se asigură dinastiei Obrenovici sprijin și scut, Austro-Ungaria n'a mai voit s'o reînnoască.

Astfelu tânărul Alexandru stă singur și delăsat tocmai în momentul, când întregă Sârbia cu mic și mare stă gata să-i arunce mânușa, și când chiar și în armată carea până acum era puternic și credincios scut al Obrenovicilor, încep a se da la ivelă semne de nemulțumire.

Astfelu se prezintă situațiunea în Sârbia. Și dacă și sunt multe esagerări în descrierea posomorită a pozițiunii Obrenovicilor, totuși este simp-tom destul de semnificativ, că se potă scrie așa ceva în préjma momentului, când țera are să decidă asupra ocăr-muirei sale.

În 81. c' s'a constituit camera franceză pentru anul 1895. Contra lui Brisson republicanii guvernamentali n'au pus contra-candidat fiindcă dintre candidați ministrul de marină Faure avé mai puține prospecte de reușire. Nealegerea acestuia ar fi însemnat deruta guvernului. Tocmai din acest motiv oportuniștii s'au reținut dela actul alegerii.

Președintele pe etate Blanc, un moșneg de 80 ani, dar' încă în bune puteri, și de astă dată și-a rostit cu vântarea între vii expresiuni de complacere din partea deputaților. A amintit de programul de muncă al camerei și mai ales de reforma dărilor, la care dăce dănsul trebuie să seversit, un fapt social îndrăsnit progresiv. Avem lipsă de majoritate republicană, carea se conglăsuască cu guvernul în privința unui program, care să însemne progres. Ași mai mult decât ori-când trebuie să mergem înainte cu spiritul timpului. Nu știu continuă dănsul, concedemi-va prevedința să vin aci și la anul viitoriu, dar' până când eu sunt president de etate, mă voiu ni-sui în totdeuna, ca în această țară să domnască pacea durabilă și concordia morală.

Vorbirea a fost aclamată din partea întregii camere, apoi s'a proces la actul alegerii de president la care au luat parte numai 300 deputați, dintre cari 272 au dat votul pentru Brisson. Cei patru vice-presidenți, (Demahy, Etienne, Clarosel și Lokroy) au fost realeși. Dechanel pre care l' candidaseră moderații contra lui Lockroy, a întrunit numai 150 voturi.

În cestiunea eliberării nou alesului deputat socialist Richard Gerault încă s'a început desbaterea și promite a fi vehementă, fiindcă guvernul în consiliul de ministri a decis, că nu aderază la eliberare și pune față de ea cestiunea de încredere.

Gerault e pedepsit cu închisore, el a fost ales deputat și vestea această o a primit în închisore; amicii sei vreau să fie eliberat.

Despre vestile de până acum privitoare la ordinațiunea de arestare a lui Stambulov, cari au produs în cercurile normative impresiuni foarte neplăcute. În mod oficios acolo nimic nu se scie. Adevărea acestor știri ar produce în cercurile diplomației europene foarte mare consternațiune, ceea-ce guvernul bulgar ar trebui se o știe. — După șcirile din Sofia ddt. 7 Ianuarie n. ordiul la arestarea lui Stambulov, dat din partea judeului investigator al tribunalului militar — a fost un fapt implinit. Esecutarea planului însă a suferit naufragiu prin tactul comandantului Marinov, care a declarat, că într'o afacere atât de serioasă nu potă dispune fără a avé ordiul direct dela ministrul de război. Vestea această a străbătut și prin oraș și diplomații curților străine au făcut atent pe ministrul bulgar, că arestarea lui Stambulov ar produce în Europa mult sânge rău.

În urma acesteia guvernul bulgar a declarat, că ordiul de arestare al judeului investigator este ilegal, deore-ce arestări potă face numai poliția dar autoritățile militare nici de cum. Dealtmintrelea și Stambulov însuși ar fi declarat înaintea unui diarist, că numai ura personală a putut să scornească grava acuză contra lui.

Scirile mai nouă susțin însă cu totă positatea că Stambulov e atentătorul intelectual și moral alui Belcev, Panitza etc. deaceea bulgarii sunt foarte turburați și pretind pedepsă ce o merită.

Statul romano-catolic din Ardél adusese hotărârea, că în cestiunile politice bisericesci să înainteze o adresă la monarch, alegând totodată și o deputațiune, care se prezente adresa. Președintele deputațiunii, ales în persoana deputatului Iuliu Görffy, a și făcut pașii de lipsă pentru primirea deputațiunii. Nu se scie însă dacă monarchul va primi în audiență deputațiunea, care față cu proiectele politice bisericesci pretinde autonomia bisericii catolice. Dar ori va fi primită în audiență deputațiunea, ori nu, se dăce, că adresa este sigur, că va ajunge în mâinile monarchului. Etă o parte din textul acestei adrese:

Prin proiectele de lege acceptate de dieta se confică drepturile, pe cari statul le-a dat bisericii, fără ca însă bisericii să i-se dea îndărăpt drepturile și înfrințele, pe cari ea le-a cedat statului. Despărțirea bisericii de cătră stat și a statului de cătră biserică nu potă fi unilaterală scurtându-se numai biserica în drepturile sale, ci ea trebuie să fie bilaterală, așa ca și biserica să-și redobândească dreptul de-a dispune liber asupra bunurilor, averei și școlilor sale. Pe când celalalte confesiuni toate își au autonomia lor, biserica magiară romano-catolică încă nu potă rămâne sub puterea politică a ministrilor statului, ci sub conducerea apostolică a Maiestății Vostre ea trebuie să aibă dreptul său autonomic.

Statul romano-catolic din Ardél după suferințe îndelungate și-a eluat autonomia și libertatea sa, el este singurul, care reprezintă în mod constituțional pe catolicii magiari și de aceea grăbesce a ruga pe Maiestatea voastră ca să vă îndurați a curma odată perioada de șicanări a bisericii catolice și să nu contribuiți la sancționarea sau la introducerea în vigora a proiectelor de lege privitoare la căsătoria civilă, la matriculele de stat și la religia copiilor, până când în patria noastră biserica romano-catolică nu-și va fi dobândit mai întâi guvernamentul său autonomic, cu aceleași drepturi și libertăți pe cari le au și bisericile protestante.

Din Alba-regală se scrie, că conducătorii partidei populare catolice au proiectat să convôce pe la mijlocul lui Ianuarie c. o conferență regnicolară,

în care va avé să se discute și organizeze noua partidă în totă țara. Se dăce, că în cazul unor nouă alegeri dietale, conducătorii partidei ar avé de gând să prezente din a lor parte 200 de candidați. În comitatul Vesprimului dealtmintrelea catolicii sunt în mare mișcare. În timp scurt ei au ținut cinci adunări populare, în cari s'a discutat asupra organizării partidei, declarându-se totodată ca scop al întregii mișcări revisuirea legilor privitoare la reformele bisericesci. Clerul din Vesprim a provocat pe toți preoții catolici din țera să aranjeze asemenea meetinguri.

Di Shangai se raportază, că ia-ponezii au atacat orașul Slu-men-ceang apărât de 15.000 soldați. Sub decursul luptei orașul a luat foc și s'a făcut serum aproape total; 10.000 ômeni au rămas fără căpătâiu în ger de 30 grade.

Din Peking se raportază, că împăratul a primit în audiență de adio pe emișii, cari au să plece în Japan pentru a mijloci încheierea păcii. Japanul nu primesce armistițiul. Consulul american e de părerea, că pertractările de acuma nu vor duce la rezultat, și că Japanul numai atunci va încheia pace, când va fi ocupat deja Pekingul.

Procesul de presă al „Dreptății“.

Vorbirea de apărare.

(Incheiere.)

Vorbirea de apărare, a acusatului Dr. Valeriu Branisce este în estras următoarea:

Onorată curte cu jurați!

Am enunțat că baza activității noastre este programul național dela 1881.

Președintele: întrerupe dăcând, că nu admite, ca acusatul să vorbescă în numele vre-unui partid.

Dr. Branisce: Eu reprezent aici diariul „Dreptatea“ și pentru ținuta națională politică a acestui diar sunt tras înaintea barei judecătorești. Fie-mi deci permis să precizez pozițiunea noastră politică, mai ales că eu am să mă apăr aici față de învinuirile dlui procuror, și cred, că e just și corect, dacă-mi lăsați mie să-mi aleg armele de apărare. Dacă dl president îmi limitează terenul apărării, îmi răpesc totodată dreptul liber de apărare.

Preșid.: Nu admit să vorbesci în numele vre-unui partid și te provoc să vorbesci numai în numele d-tale.

Dr. Branisce: Bine, voi vorbi deci în numele meu. Baza activității mele este programul național dela 1881; devisa activității mele: solidaritatea națională. Stăna conducătoare a activității mele nu este desbinarea neîmpăcaveră și desevărșită, ci înțelegerea poporului coronei Sf. Stefan, înțelegere basată pe dreptate și încredere reciprocă. Acesta este scopul politic al activității mele.

Preșid.: Provoc încă odată pe acusat să vorbescă numai despre persoana sa și să nu facă aici politică.

Dr. Branisce: Dl procuror îmi contestă dreptul de-a vorbi în numele naționalității române, susținând, că eu stau singur cu tendințele mele. Neg. Românii din țările coronei Sf. Stefan formază un singur partid național român, căruia îi aparțin și eu. Alt partid român în Ungaria nu cunosc.

Preșid.: întrerupe de nou pe acusat observând să nu vorbescă despre partide, ci despre sine.

Dr. Branisce: Dacă dlui procuror i-a fost permis să se estindă asupra acestor cestiuni, fie-mi permis și mie să reflectez. Despre mine a vorbit dl procuror numai atunci, când m'a făcut complimentul, că aparțin familiei eroilor noștri naționali. Chi-tez cu mulțumire acest măgulitor compliment.

După acestea acusatul face o reprivire asupra rechizitorului procurorului, în care se insultă episcopii și episcopii noștri, se calumniază consistorele, ni-se batjocoresce limba și legea etc. Din toate ace-țea acusatul vede adevărindu-se maxima: „atunci, când omul nu potă combate cu argumente, se apucă de armele calumniei și injură cât îl ține gura!“

Protesteză contra calumniei, că ar propaga evanghelia urei și ar afla contra integrității statului. Nu contra integrității luptăm ei chiar în cadrele acestui stat căutăm să ne ferim, restituind caracterul istoric milenar, caracterul statului poliglot al lui, usurat prin actuala politică de stat, care tinde la unificarea de rasă a tuturor popoarelor istorice pe acest pământ! Declar aici, că nu vom înceta nici un moment a ne lupta până la ultima consecință contra acestei idei false de stat și contra politicii, din care a răsărit ideea de stat național magiar. În acțiunea aceasta nu ne spărim nici de procuror, nici de temniță.

Ce privește glorificarea preinșilor „criminaliști”, acușatul declară, că în persoana lor n'a glorificat făcători de rele, ci conducători, cari în zilele grele și-au împlinit mandatul primit de la popor.

Nu-i adevărat, că ar fi înjosit națiunea magiară; a sbiciuit numai volnicia guvernului, decadența organelor de stat, barbariile gendarmilor etc. și dacă procurorul identifică națiunea magiară cu acestia, atunci el e cel care o înjosese.

Imputarea procurorului, că am amenința cu revoltă nu este întemeiată, căci nu amenințăm, ci punem numai în vedere actualilor detentori ai puterii nefastele urmări ale politicii lor. — La o enunțare ca aceea, că nici contracte, nici privilegii nu i lăgă pe magiari de noi, numai un procuror magiar poate veni. Oare colucuirea noastră cu magiarii pe acest pământ în decurs de o mie de ani nu este un contract? Oare pe „Câmpul pânii”, pe „Câmpul mirlei” sub stindardele învingătoare ale unui Huniade sau Pavel Chinez, n'a fost de atâtea ori cu sânge pecetluit acest contract?

După acest acusatul trece la istorie pentru de-a dovedi, că afirmările procurorului sunt false. Poporul român întotdeauna și-a avut limba sa națională și n'a fost avisat în privința aceasta la grația unui principe magiar. Poporul magiar din Ardeal însuși a primit încreștinarea prin apostoli români. Vorbește de scopurile peride, ce le-a urmărit Rákoczy cu catehismul său; combate aserțiunea, că statul ungar ar fi cinstit autonomia bisericii naționale românești și ne ar fi liberat de sub jugul sârbesc. Acesta s'a efectuat la 1864, ăr după restabilirea constituției ungurești s'a înarticularizat numai statutul organic între legile fundamentale ale țării. Trece apoi la uneltirile de magiarizare și la prigonirea în vătământului nostru național, arătând, că românii nu numai că n'au de-a datori recunoștință actualii politici de stat, dar acesta „ni-a răpit drepturile autonome bisericesci, încât din organismul atât de frumos înscris în legile Ungariei, a rămas numai un schelet spart și istovit, a cărui viață de mult a încetat”.

În fine acusatul întreabă, că ce are de a aminti procurorul de Ligă; pretinde ca fie-care om cinstit să stimeze pietatea, ce o datorim noi eroilor naționali, ca Horia și Iancu; declară că la intrarea sa în sală credea, că va avea să se ocupe cu comentarea articulelor incriminați, dela cari însă procurorul s'a abătut, și termină cerând, ca jurații să declare, că mijlocele prin cari tindem noi la realizarea programului nostru sunt conținute în spiritul adevăratului constituționalism.

Apel către coronă.

Cu acest titlu diarul „Hazánk” publică în nrul său din 8 Ianuarie n o scrisoare deschisă către Maiestatea Sa, scrisă de contele Stefan Zichy, în care se cuprind multe adevăruri, așa, că ea merită să fie cunoscută și publicului nostru. Etă o:

Budapesta, 7 Ianuarie n.

„Înălțatul meu rege! Lucesc încă în strălucirea lor argintie înaltele piscuri ale Taterei, șoptesc încă în desimea lor frunzele pădurilor noastre, isbesc încă rurile noastre binecuvântatele maluri magiare (?), își joca încă jocul său amăgitoriu în ta morgana prin infinițele noastre șesuri. Dar magiarul nu mai privește cu mândrie argintul pisc de munte, nu mai învătă căntec dela frunza șoptitoare, nu mai visază cufundat în tablourile farmecătoare ale fetei morgane; iodispus și trist își sterge sudoarea feței și-și pune sapa la o parte, pentru că zădarnic se mai gârbovesce sub greutatea muncii sale; nu mai e într'nsa

nici o mulțămire, numai e în urma ei nici o binecuvântare. El se cufundă în sărăcie, pământul i-se nimicesce, averea, viitorul familiei sale — este miseria.

„Înălțatul meu rege! În marimimó-a Ta hotărâre și condus de iubirea față de poporele tale, tu ai recunoscut drepturile legale ale constituției noastre milenare, ale regimului nostru național. ăr acum după un scurt timp de 27 ani — un moment în viața națiunilor — am ajuns acolo, că națiunea se află într'o completă disoluțiune; pacea între naționalități și între confesiuni este spulberată, neînțelegera a străbătut până în sanctuarul familiei. — ăr acesta, Inaltul meu Domn! au produs-o preocupții Tăi sub masca liberalismului.

„Guvernul tău n'a urmat direcția indicată de Maiestatea Ta; el a abandonat serviciul ideii naționale și s'a aruncat în brațele cosmopolitismului; ăr acesta ideii sublime nu are; lui dușmană-i este religia, dușmană iubirea de patrie, dușmană libertatea, care de-o-opotrivă a însuflețit până aci națiuni și indiviți. El se bucină de liberal, deși numai libertatea celor tari o apără, de cei slabi habar nu are; firma lui este numai mare'e capital mobil internațional, singurul lui idol este vișul de aur, — folosul material. Îmbogățirea singuraticilor este unica lor țintă și ca s'o ajungă acesta, ei corump țara și o inficieză cu tot felul de doctrine false, nimicesc pământul și cultivătorii acestuia, căci acesta este încă singura fortăreață de apărare față cu deplinul triumf al tendențelor lor periculoase.

„Înălțatul meu Domn! Guvernul Tău numit liberal a bucinat în lume, cât de mult s'a întărit sub stăpânirea lui ideea națională, cât de enorm a sporit așa numita avere națională; se laudă cu enorma dezvoltare a căilor ferate, a fabricelor, a industriei și a comerțului, se mândresc cu aceea, că capitala nici n'a visat vre-odată despre pompă și mărire, acestea fără veste au crescut, așa dăeând din pământ; că depunerile în marile institute de bani și bănci — cât de incredibil s'au urcat în raport cu referințele anterioare ale țării; cu un cuvânt, ei vestesc în lume, cât de avuți și cât de indestulți suntem.

„Dureri însă! lucrul nu stă așa. Cei mai credincioși supuși ai tăi stau în marginea miseriei. Națiunea nu s'a întărit, ea nu este mai capabilă de muncă, nu s'a mai îmbogățit, nici indestulită nu este: din contră di de di numărul nemulțămiiților se sporesce. Dușmanii magiarii din ce în ce tot mai pe sus își pōrtă capetele; valorile reale mereu decad; ăr susținătorii statului, posesorii și economii desperază și se prăpădesc.

„Scopurile guvernului și ale partidului său sunt internaționale, internaționale-i sunt mijlocele, el însuși este aderent al doctrinelor minciunei, apostol al doctrinelor mincinoase și politica lui e mârșavă. Cifrele, cari vorbesc de averea națională, sunt false; industria și comerțul merg pe cale nesănătoasă; noi, bieții de magiari ne adăm în cea mai mare miserie și numai cosmopolitismul își înalță capul său.

„Ce ajunge avuția câtorva mii, dacă milioanele tângesc în miserie? ce pot decide capitalurile băncilor, dacă proprietarii de pământuri tot mai mult se înglodază în datori? ce folosesc splendidele palate ale Budapestei, dacă colibele țeranului i-să dărimă asupra capului?

„Slăbit, obosit și exploatat, poporul țeran geme în miserie, în timp-ce în giur de el splendidele cupole ale burselor și băncilor ca tot atâtea hornuri aurite ale pompelor de gaz, cari, în aplicarea lor nesocotită sug sângele, puterea și averea poporului legat de glie, aducându-l la sapă de lemn, — se înalță falnice până la ceriu.

„Rău-voitoare și nebasate sunt afirmațiunile, cari susțin, că industria de fabrici, comerțul și mai ales bursa trebuie spriginite astfel, ca și când fără de ele produsele economiei și ale industriei n'ar pute fi valorate. Este o denaturare, a presenta lucrul astfel, ca și când averea națională s'ar spori prin aceea, dacă prețul valorilor de facto existente la bursă se urcă în mod măiestrit; este un păcat a vesti o generală îmbogățire din îmbogățirea fabricelor și a preface comerțul în piață de speculațiune. Numai vampirii societății au putut să facă astfel de poșii, pentru ca să-și câștige un titlu de drept la munca lor distrugătoare și

prin splendoria milionelor lor să amăgescă apoi chiar și pe ómenii cei mai cu trezvie.

„Averea națională e însă comorile națiunii, pe cari în partea lor preponderantă le formază pământul, solul însuși.

„Înălțate Dómne! Opt milioane și jumătate (! nota trad.) mari proprietari și țărani, în totala lor părăsire în Tine își pun ultima speranță, cătră tine să îndreptă, bunul meu rege, și imploră ajutorul tău constituțional. Strinși suntem deja în chingi și în giurul nostru se resfață în scârnave orgii pe nedrept liberalism numitul cosmopolitism fără credință și fără patrie; deși încă tot noi suntem statul, tot al nostru e încă pământul pe care străbunii nostri ni-l-au câștigat și apărat cu prețul sângelui lor; ađi încă noi îl cultivăm, noi îl apărăm, și noi suntem rađimul cel mai puternic al tronului tău; de aceea, oh rege al magiarii, nu ne părăsi. Nu ne jertă pe noi, nu ne lăsa religiunea și averea noastră pradă radicalului internaționalism, căci vai de ei va fi, când poporul, acest uriaș încă în letargie, se va trezi și-și va luă însuși în mână cauza sa. Atunci — dar nu mă lăsa să zugrăvesc acel tablou monstru, — sərbarea existenței noastre de o mie de ani, ar pute să devină pomana noastră.

„Înălțate Dómne! Cu epitetul regelui Matia te-a împodobit iubitoarea ta națiune: Tu ești Francisc Iosif cel drept. Noi nu voim privilegii, nu voim să triumfăm în paguba celorlalți factori ai națiunii: noi cerem numai legi drepte, cerem astfel de dispozițiuni, ca și noi să putem trăi, ca poverile statului după dreptate să fie împărțite, ca în îngrijirea statului după dreptate să ne avem partea noastră. Cerem, ca prin alegeri drepte voința poporului să se pōtă valida, ca să i-se facă dreptate deopotrivă, și ca libertatea și religiunea noastră să nu fie obiectul de jucărie al cosmopolitismul fără de lege și lipsit de timbrul libertății.

„Se pōte, că atunci în Budapesta mai puține palate splendide se vor ridica, institutele de bani nu se vor pute lăuda cu dividende atât de uriașe; speculația va ave mai puțini bani la dispozițiune, — dar poverile posesiunii vor scăde; înfloritoarele orașe provinciale vor răspândi nouă viață asupra întregii țări; industria și comerțul sănătos va porni pe calea dezvoltării, și țeranul, careși va vedea interesele sale apărate, care se va pute bucura de fructele muncii și ostenelei sale, — el și-le va poțea și în realitate enorm va spori averea națiunii.

„Și atunci, în locul rëndurilor ađi rărite deja, din nou și în desele vechi șiruri va sta înaintea ta clasa marilor proprietari ca și clasa țeranilor magiari, ca cei mai fideli și mai siguri credincioși și apărători ai corónei și ai Tronului tău și ca unii, pe cari strălucirea corónei Tale și tradițiunile unui trecut de o mie de ani, împreună cu nemăsurata iubire a pământului străbun, îi lăgă nedeslăpit de țara celor trei munți.

„Nu lăsa să se destrame acesta legătură; nu lăsa acestea clase să-și pērdă independența lor; pentru salvarea lor ia înțeleptele tale dispozițiuni. Și acestea vor fi garanța corónei, a casei tale și a patriei magiare pentru milleniul al doilea.

„Și atunci, Maiestate, duplu te vor binecuvânta milioanele credinciosului tău popor și se vor ruga pentru cel mai mare binefăcător al lor”.

Noutăți.

Crisa. Scirile din Budapesta anunță, că Maj. Sa a însărcinat cu formarea noului cabinet pe bar. Desideriu Bánffy, — după ce banul Croației și Kol. Széll au declinat sub actualele împrejurări, formarea noului cabinet.

Dela Asociațiune. În ședința din 3 l. c. n. a comitetului Asociațiunii transilvane s'a făcut propunerea pentru edarea unei publicațiuni enciclopedice, care să înlesnescă popularizarea științelor și artelor, precum și lăfirea de cunoștințe folositoare pentru popor. ținând cont de puterile noastre intelectuale și materiale, de-ocamdată nu se va putea ea decât numai o edițiune mică, după forma publicațiunilor germane numite „Handlexicon”, care să se pōtă procura în fascicule ieftine și să se pōtă termina în timp de circa 2 ani.

Pentru studiarea acestei cesțiuni comitetul a emis o comisiune specială constătoare din vice-președintele, secretarul I. și d-nii membri ai comitetului: Parteniu Cosma, Leontin Simonescu, și Dr. Cornel Diaconovich.

„Vulturul”. Nrul de anul nou al „Vulturului” din Orade este foarte bogat în glume bune și ilustrațiuni. Sosindu-ne în momentul ultim, vom reveni asupra acestei foi în nrul viitor. Dar și până atunci atragem atenția publicului asupra ei. „Vulturul” apare de 2 ori pe lună și abonamentul costă 6 fl. pe an.

Despărțământul I (Brașov) al Asociațiunii transilvane era să-și țină adunarea sa generală în 28 l. c. la órele 11 óre a. m. în sala de desemn a scólelor românești din Brașov. Convoarea a fost publicată de trei ori, cu toate acestea însă adunarea nu s'a putut ținé din cauza absenței totale a membrilor. În țafa aceșei constatări dureróse, credem, că nu mai e lipsă de coment. Observăm numai, că biroul a hotărât a convoca încă odată adunarea, al căreia obiect principal de discuțiune va fi: „cesiunea eventualei desființării despărțământului”; scrie „Gaz. Transilv.”

Pentru îmbunătățirea situațiunii învățătorilor. Ministrul instrucțiunii br. Eötvös a luat în timpul din urmă mai multe măsuri pentru îmbunătățirea situațiunii materiale a învățătorilor magiari. În scopul acesta a preliminarat în budgetul anului viitor, sub titlul de „ajutóre și recompense”, 40,000 fl, în loc de 7000, în centrele mai mari salarul învățătorilor dela scólele elementare ale statului are de gând să l înmulțescă; instituțiunea învățătorilor ajutători dela aceste a sistat'o; numărul învățătorilor cu salar de clasa IXa l'a urcat de-ocamdată la 80, având de gând să-l urce treptat și mai departe etc. Să nu se credă însă, că ministrul s'ar fi mulțumit numai cu atâta; el și-a adus a minte și de învățătorii comunali și confesionali, declarându-se gata a da din visteria statului „ori unde se vor cere” ajutorul necesar pentru urcarea salariului lor la minimum de 400 fl. la an. Condițiunile, în cari se dau asemenea ajutóre din partea statului ne sunt cunoscute; de aceea dăicem: să i ferescă Dumneđeu pe învățătorii nostri de asemenea ajutóre, căci acestea ar fi identice cu vëndarea scólelor noastre.

„Romänische Jahrbücher”, întemeiată de domnul Dr. Cornel Diaconovich sub numirea „Romänische Revue”, anunță încetarea apariției. Acesta revistă carea a fost un talmaciu al dorințelor și aspirațiunilor poporului român pentru străini și mai cu sémă pentru germani, a avut ca deosebire la încput, o înfrurire în cercurile străine, de aceea neapariția ei și pe viitoriu, este un fapt regretabil.

Dela frați la frați. Peste șesedece senatori și aproape toate consiliile comunale ale districtului Dimbovița au trimis depeșe deputatului Pandolfi din Venetia, care e și secretarul comitetului de pace, în care li arată grațitadinea lor pentru frășescul interes ce l'au arătat deputații italieni cauzei române.

Rabinul Bloch către deputații italieni. „Pester Lloyd” aduce scirea, că rabinul Dr. Bloch a adresat deputaților italieni un Memorand, în care arată situațiunea de nesuferit, în care s'ar afla ovreii din România, și-i rogă totodată să preum dinții au întervenit în favorul românilor din Transilvania a căror sórte este de invidiat pe lângă ceea a ovreilor din regatul României — să facă și în favorul lor o moșiune către deputații, în care să stăruiască ca să li se amelioreze sórtea.

Apucături jidovesci!

Corespondențe particulare ale „Telegrafului Român”.

De lângă Sibiu 27 Decembra 1894.

Domnule Redactor.

Eri a doua di de Crăciun petrecurăm la mormânt pe tinêrul învățător din Rășinari Emil Dancăș. Adănc mișcat de mórtea neșteptată a acestuia,

prind condeiul spre a Vă raporta în trăsuri generale numai, în urma informațiilor ce mi le am putut câștiga până acum, despre fristul cas care i-a causat morțea acestui zelos învățator și apoi despre decurgerea înmormântării, la carea regret mult că nu am putut participa dela început. Se dice a nume, că învăț. Emil Dancăș și ar fi aflat sfârșitul vieții încercându-se dela munte, Vineri noaptea, înaintea sărbătorii Nascerei Domnului în urma zăpedii celei mari, suflând un vânt și furtună grozavă împreună cu ger, unde împreună cu ciobanii așezase turma de oi a tatălui său. În dimineața zilei următoare fu aflat mort pe hotarul comunei Poplaca, acoperit de zăpadă și în aceeași zi d. am. numai transportat la casa părintescă în Rășinari. A murit dar făcându-și și datorința de fiu bun și ascultător. În 26 Decembre ziua mormântării, corpul fără viață al învățatorului Emil Dancăș a fost ridicat din casa mortuară și depus în biserică cea mare, unde se săvârși serviciu funebru de către preoți. Cosciugul a fost purtat de trei învățatori colegi ai repausatului și trei pompieri, al căror secretar se dice a fi fost acesta. Ingropăciunea, la carea a asistat un public atât de numeros încă nu mi s'a dat ocaziunea să pot vedea.

Nu numai din Rășinari, comuna sa natală, în carea funcționa ca învățator, dar și din comuna Poplaca am vădut o mulțime de popor în frunte cu preotul C. Baca, not. Aurel Milea, învățatorii și mai mulți fruntași, cari au alergat să petrecă la mormânt pe acela, care înainte de acesta timp de doi ani, cât a petrecut ca învățator în această comună prin vorbele-i blânde, prin purtarea-i totdeauna modestă, prin firmitatea caracterului său și prin si-

lința ce și o a dat de a lumina tinerimea lui incredințată, a știut să câștige inimile tuturor celor ce l'au cunoscut. În biserică se ținură două cuvânturi cea dintâi de către părintele Emilian Cioran, ér a doua de către părintele Iosif Goga. Dator sunt a nu trece cu vederea fără a aminti la locul acesta că cuvântarea păr. Emilian Cioran pe lângă aceea că a fost afară din cale obositoare și lungă, ea a conținut și unele pasaje nepotrivate.

Astfel din acesta cuvântare nu mă aflu îndemnat a cita nimic.

Din contră, mângăitor a fost cuvântul scurt rostit de părintele Iosif Goga, carele espuse vieța decedatului ca învățator și om privat Șirioie de lacrimi din ochii publicului storse părintele Goga, când în cuvântul său dișe cam astfel:

„Te dore inima, când veți pe un om cu inimă nobilă și bună, care nu petrecuse nici jumătate din viața sa, lătuș pe patul de mörte rece și fără simțire, și care de aci înainte da speranțe frumoșe. Te dore inima când veți pe un om pradă morții, știindu-l sănătos și plin de viață. Dar când gândim, că în ultimele sale momente a fost singur, având ca pață natura amorțită și ca acoperământ vestimentul cel alb și gheșos, atunci inima se stringe de durere amară. Nu a fost tată și mamă, nu numeroși consăngeni și amici, cari toți ar fi fost în stare să jertfescă totul pentru el; cari să-i fi putut șopti un cuvânt de mângăiere și să i ștergă fruntea de sudorile agoniei“.

După ce a terminat părintele Goga, cosciugul ce era decorat cu mai multe cununi forțe frumoșe, fu dus la cripta familiară, unde se săvârși un parastas pentru membri repausați ai familiei și în fine se cântă o poezie funebă de

cătră corul pompierilor — cântare tristă și executată cu multă duișie, carea asemenea storse șirioie de lacrimi din ochii miilor de asistenți. Cu toate că inoptase dela, publicul cu greu se depărta deia mormântul celui ce știu să câștige inimile tuturor omenilor de bine.

— y —

Invitare de abonament.

Simțindu-se la noi românii din Ardel și Ungaria lipsa unei noue foi literare beletristice pentru familie, subscrișul am întemeiat în Martie 1894. o astfel de foie cu numele „Rândunica“.

Cu începuturi și aspirațiuni modeste, „Rândunica“ a fost primită cu simpatie și îmbrășată cu căldură în toate părțile, nu numai de publicul românesc din Ardel și Ungaria, pentru care a fost în special întemeiată, ci și de publicul din România și Bucovina. În jurul ei s'au grupat ca colaboratori apröpe toți scriitorii dela noi, mai cu samă tinerimea și mai multe puteri valoröse din România, ceea ce este semu învederat, că calea, ce o urmöză „Rândunica“ este bună și potrivită cu nisunțele culturale-literare ale nömului nostru.

Incuragiat astfel de spriginul moral și material, am decis a continua cu redactarea și editarea föiei și în anul 1895. Dorința mea ar fi, ca în decursul anului acestuia să introduc mai multe îmbunătățiri esențiale, între altele și ilustrațiuni. Dar ca acesta să se pöta realiza, am lipsă de spriginul binevoitor al publicului, în măsură mai mare ca până aci. Vin deci al ruga să binevoiască a mi tinde mână de ajutor în gréua mea întreprindere, făcând abonamente și contribuind la răspândirea föiei în familiile române

Se colönele ei se va publica, ca și până acum, tot ce cade în sfera literaturii, în primul loc lucrări originale, novele, schițe, doserieri, piese teatrale, studii literare, poezii etc. apoi traduceri alese, după autorii cei mai buni și distinși și produse de ale literaturii noastre populare. Cettorii vor fi ținüți în curent cu toate mișcările și progresul cultural-literar al românilor de pretutindenea. Să vor publica glume, găcitur, anecdote etc. precum și povețe bune cu privire la viața casnică, din sfera educațiunii, higienii, modei și îndrumări privitoare la economia casnică.

„Rândunica“ va apărea de trei ori pe lună, adecă în 10, 20, și 30, a fie cărei luni, în format 4° mare.

Prețul abonamentului este:

Pe an fl. 6.—
Pe 1/2 an „ 3.—
Pe 1/4 an „ 1.70
Pentru România 16 franci.

Cu distincă stimă:

Silvestru Moldovan,
redact. și edit. „Rândunice“.

Avis.

Din incidentul încetării din viață a neuitatului nostru coleg și sincer amic Emilian Dancăș învățator și secretar al reuniunii pompierilor din Rășinari, comitetul acestei reuniuni în ședința extraordinară ținută la 25 Dec. 1894 st. v. a decis, că atât sfințirea stindardului, reuniunii, cât și balul acesteia cari s'au publicat deja a se ținea la 7/19 Ianuarie 1895 să se amâne pe timp nedeterminat ceea ce se aduce la cunoscință tuturor celor invitați.

Rășinari 29 Decembre 1894.

Comanda pompierilor.

Nr. 249/894. [252] 1—3

CONCURS.

Implinind comuna biserică Bucium fosta filie la Orăștioara de sus condițiunile provödate în § 3 din statutul organic, și devenind parohie materă recunoscută de atare prin rezoluțiunea venerabilului consistoriu arhidieceșan din 20 Septembrie 1894 Nr. 5194 B. pentru ocuparea postului de paroch în Bucium să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în ședința comitetului parochial din 6 August 1890 și dau preste tot suma de 411 fl v. a

Informațiuni mai detaiate despre starea parohiei se pot lua dela co-

mitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Reflectanții la acest post să și înainteze petițiunile de concurs în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral, instruite conform normelor din vigöre.

Orăștie, la 16 Decembre, 1894

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orăștiei în conșlegere cu comitetul parochial.

Nicolau Ivan,
adm. protopresb.

Nr. 464 [251] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parohiei gr. or. de a III clasă Medeșfalău, în tractul protopresbiteral al Mureș-Oșorheiului,

se escrie prin acesta concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, pe lângă locuință în casa parochială, dau anual suma de 462 fl v. a.

Informațiuni mai detaiate asupra acestei parohii se pot lua dela subsemnatul protopresbiter, ori la fața locului dela comitetul parochial.

Cererile concursuale în regulă instruite se să asternă până la terminul preclus subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Mureș-Oșorhei 24 Novembre, 1894

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mureș-Oșorheiului.

Nicolau Manegușiu,
protopresbiter.

Szebenvármegye alispánja.

Sz. 232—1895

[253] 1—2

Pályázati hirdetés.

Nagy-Szeben rendezett tanácsu városnál üresedésben jött I. tanácsnoki (polgármester helyettes) állásra, és az ezen állás betöltése alkalmából netán üresedésbe jövő a városi szervezési szabályrendeletben megállapított javadalmazással egybekötött, többi állásokra ezennel pályázatot nyitok és felszólítom mindazokat, kik valamely állást elnyerni ohajtának hogy az 1883 I. törv. cikkben előirt okmányokkal felszerelt feljavalmódványait f. évi január hó 26 ig délelött 12 óráig hozzám benyújtsák.

Az I-ső tanácsnoki állás javadalmazása: 1700 frtnyi fizetés és 300 frtnyi lakbér.

Nagy-Szeben 1895, január hó 10.

Reissenberger,
alispán.

Abonați „Calicul“!

diar umoristic și satiric, cu multe ilustrațiuni, pe anul 1895.

Prețul abonamentului: pe an e 3 fl. sau 7 franci.

Toți cei cu puțină dare de mână, adresându-se la redacțiunea noastră primesc „Calicul“ cu 2 fl sau 5 franci.

Abonenții ordinari, cari până în 1 Ianuarie vechiu ne trimit întreg abonamentul de 3 fl. sau 7 franci, primesc noul Calendar al „Calicului“ pe anul 1895 gratuit.

Primul număr al „Calicului“ anul 1895 se expedieză de probă tuturor celor ce ni-l cer.

La cinci abonamente de ori-ce natură dăm al șeselea gratuit.

Devisa „Calicului“, care acum întră în al 15 lea an, a fost și este: Lectura originală humoristică și satirică, și rîs cu ori și ce preț.

A se adresa la Sibiu

[245] 3 3

Administrația „Calicului“.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provödate cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întöree cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lătore prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoșă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

[17] 48—52

Preș-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.